

การพัฒนาแบบทดสอบระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทย

อาพรณชนิด ศิริแพทย์

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมดุขฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบดุขฎีนิพนธ์ ได้พิจารณา
ดุขฎีนิพนธ์ของ อาพรณนิต ศิริแพทย์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัญาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬำ ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมดุขฎีนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤพนธ์ วงศ์จุตรภัท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษารวม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพวรรณ เปียชื่อ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษารวม
(ดร.พิชิต เมืองนาโพธิ์)

คณะกรรมการสอบดุขฎีนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย เลวลัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤพนธ์ วงศ์จุตรภัท)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพวรรณ เปียชื่อ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติพงษ์ ปลัังสุวรรณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับดุขฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัญาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬำ ของมหาวิทยาลัย
บูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 2 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีการศึกษา 2549

ประกาศคุณูปการ

คุณูปการอันยิ่งใหญ่ที่สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถจาก ผศ.ดร.นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.นพวรรณ เปียชื่อ และ ดร.พิชิต เมืองนาโพธิ์ กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.ศิลปชัย สุวรรณธาดา ผศ.ดร.นำชัย เลวลัย ผศ.ดร.ระพีพร ฉายวิมล อาจารย์สุชีรา เกตุคง และ คุณสิทธิพร นิ่มเจริญ ที่กรุณารับเป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ อาจารย์รัตนาทิกุล กานตเลิศ อาจารย์วราเดช กัลยณมิตร คุณธวัชจี เศวตสุด และ คุณสามารถ รัศมีโรจน์วงศ์ ที่กรุณาแปลเครื่องมือ วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ อาจารย์สุชีรา เกตุคง และ อาจารย์นพวรรณ พุกพบสุข ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถิติในการทำวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณ อาจารย์รับขวัญ ภูษาแก้ว และ คุณสรัญญา อธิกิตติพงษ์ ที่คอยสนับสนุนให้กำลังใจ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา มอบทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ได้เสียสละและมีน้ำใจเป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ คุณลุงสมบูรณ์ คุณน้าพรทิพย์ ครอบครัว ปานไยสมบูรณ์ ครอบครัวเศวตสุด และครอบครัวเกตุคง ทุกท่าน ที่ทุ่มเทความรัก เอาใจใส่ ด้วยความปรารถนาดี ที่มอบให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอื้อนนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอใช้เป็นเครื่องบูชาพระคุณแด่พ่อ แม่ ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรม เลี้ยงดู ส่งเสริม ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และปรารถนาดีต่อผู้วิจัยเสมอมา

อาพรพนชนิต ศิริแพทย์

46810118: สาขาวิชา: วิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา;

ปร.ด. (วิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา)

คำสำคัญ: อารมณ์/ นักกีฬาไทย

อาพรณชนิด ศิริแพทย์: การพัฒนาแบบทดสอบระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทย
(DEVELOPMENT OF THE THAI ATHLETE MOOD SCALE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์:
นฤพนธ์ วงศ์ตุรภัทร, Ph.D., นพวรรณ เปียเชื้อ, Ph.D., พิชิต เมืองนาโพธิ์, Ph.D. 170 หน้า.
ปี พ.ศ. 2550.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบทดสอบระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทย และทดสอบความตรงและความเที่ยงเพื่อสนับสนุนคุณสมบัติของแบบทดสอบครั้งนี้ แบบทดสอบได้จากการทบทวนวรรณกรรม และการศึกษาเชิงคุณภาพในนักกีฬาไทยที่มีประสบการณ์ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาในการสร้างเป็นแบบทดสอบระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทย ที่ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 33 ข้อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีบ่งชี้ความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .820 ก่อนที่จะนำไปทดสอบด้านความเข้าใจในเนื้อหาของคำถาม และภาษาที่ใช้

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาที่เข้าแข่งขันกีฬาในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 342 คน อายุระหว่าง 18-21 ปี (ค่าเฉลี่ย 20.04 ปี, SD = .963 ปี) ทำการตอบแบบทดสอบระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทยและแบบทดสอบระดับอารมณ์ของบุรุษฉบับที่แปลเป็นภาษาไทย ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและเชิงยืนยัน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจสามารถสกัดองค์ประกอบได้ 5 ปัจจัย ประกอบด้วย กลุ่มอารมณ์หดหู่ (7 ข้อ) กลุ่มอารมณ์กระปรี้กระเปร่า กระฉับกระเฉง (7 ข้อ) กลุ่มอารมณ์เครียดและสับสน (11 ข้อ) กลุ่มอารมณ์เหนื่อยล้า (4 ข้อ) และกลุ่มอารมณ์โกรธ (4 ข้อ) ขณะที่การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อแสดงถึงความเหมาะสมของแบบทดสอบ ($\chi^2/df = 1.118$, GFI = .935, AGFI = .896, RMR = .042, SRMR = .047 และ RMSEA = .019) ผลการวิเคราะห์ครั้งนี้แสดงให้เห็นความเที่ยงของแบบทดสอบชนิดความสอดคล้องภายในมีค่าในระดับสูง (.890) นอกจากนี้เมื่อทดสอบความตรงตามเกณฑ์ในแบบความตรงตามสภาพ โดยทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทยกับแบบทดสอบระดับอารมณ์บุรุษฉบับภาษาไทย พบว่ามีค่าสูงเช่นกัน (.817) โดยแบบทดสอบสามารถทำนายผลการแข่งขันได้ การวิจัยครั้งนี้นำไปสู่การจัดทำคู่มือประกอบการใช้แบบทดสอบระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทย

แบบทดสอบระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทยซึ่งผ่านการพัฒนาและตรวจสอบอย่างเป็นระบบนี้สามารถนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถภาพทางจิตของนักกีฬาโดยใช้จิตวิทยาการกีฬาที่เหมาะสมกับนักกีฬาต่อไป

46810118 : MAJOR: EXERCISE AND SPORT SCIENCE;

Ph.D. (EXERCISE AND SPORT SCIENCE)

KEYWORDS: MOOD/ THAI ATHLETE

APANCHANIT SIRIPATT: DEVELOPMENT OF THE THAI ATHLETE MOOD SCALE. ADVISORY COMMITTEE: NARUEPON VONGJATURAPAT, Ph.D., NOPPAWAN PIASEU, Ph.D., PICHID MUANGNAPOE, Ph.D. 170 P. 2007.

The purpose of this study was to develop the Thai athlete mood scale (TAMS) and to test key aspects of its validity and reliability. The 33-item TAMS was developed based on literature review and qualitative data from athletes with competitive experience. Content validity of the TAMS was inspected by experts in related disciplines. The content validity index (CVI) of the scale was .870. The TAMS was then tested with another group of experienced athletes to ensure understanding of contents and language use.

The samples were three hundred and forty two university student athletes competing in the University Game, aged ranging from 18-21 yrs. ($\bar{X}$ = 20.04, SD = .963 yrs.), responded to the TAMS and translated version of Brunel of mood scale (BRUMS). Psychometric testing was also employed. Construct validity was determined through exploratory and confirmatory factor analysis. Exploratory factor analysis of the TAMS revealed 5 factors including depression (7 items), vigor (7 items), tension and confusion (11 items), fatigue (4 items) and anger (4 items). Confirmatory factor analysis confirmed goodness of fit of the TAMS (χ^2/df = 1.118, GFI = .935, AGFI = .896, RMR = .042, SRMR = .047 and RMSEA = .019). The internal consistency of the overall scale was found to be highly reliable (.890). Besides, correlations between the TAMS and BRUMS (r = .817) supported concurrent criterion-related validity. This instrument could preliminarily predict a competitive result. A manual of TAMS is also devised as a result of the study.

The results of this study provided a basic knowledge and well developed instrument which was useful for further study in enhancing the psychological skills ability of the athletes.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความรู้เกี่ยวกับอารมณ์.....	8
ความหมายของอารมณ์.....	8
ทฤษฎีของอารมณ์.....	10
พฤติกรรมที่เกิดจากอารมณ์.....	11
ผลของอารมณ์.....	12
อารมณ์กับสถานการณ์การกีฬากอล์ฟ.....	14
อารมณ์ในช่วงฝึกซ้อมกีฬากอล์ฟ.....	14
อารมณ์ในช่วงแข่งขันกีฬากอล์ฟ.....	14
แบบทดสอบระดับอารมณ์บุรุษ.....	16
การวัดทางจิตวิทยา.....	18
ความหมายของการวัดทางจิตวิทยา.....	18
ความสำคัญและประโยชน์ของการวัดทางจิตวิทยา.....	19

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีการวัดทางจิตวิทยา.....	20
แนวคิดในการสร้างแบบทดสอบทางจิตวิทยา.....	20
การวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สรุปขั้นตอนในการวิจัย.....	45
4 ผลการวิจัย.....	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างแบบทดสอบ.....	48
ส่วนที่ 1 การสร้างแบบทดสอบระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทย.....	48
ส่วนที่ 2 ข้อมูลการทดสอบคุณภาพของแบบทดสอบ TAMS.....	58
ส่วนที่ 3 การสร้างแบบแปลผลระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทย.....	76
5 อภิปราย และสรุปผลการวิจัย.....	78
การอภิปรายผลการวิจัย.....	78
สรุปผลการวิจัย.....	85
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	88
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือ.....	99
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา.....	101

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ค จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ขออนุญาตใช้แนวคิดแบบทดสอบระดับ อารมณ์บุรุษของเทอร์รี่ และคณะ	103
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์นักกีฬา.....	105
ภาคผนวก จ ผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย.....	107
ภาคผนวก ฉ ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อย่อยแต่ละข้อของ แบบทดสอบ TAMS.....	109
ภาคผนวก ช ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน.....	111
ภาคผนวก ซ แบบทดสอบระดับอารมณ์บุรุษของเทอร์รี่ และคณะ ฉบับที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย.....	154
ภาคผนวก ฌ คู่มือการใช้แบบทดสอบระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทย.....	156
ภาคผนวก ฎ ภาพประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	168
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	170

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามลักษณะต่าง ๆ.....	59
2	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของข้อย่อยแต่ละข้อของแบบทดสอบ TAMS	61
3	ค่าไอเกน (Eigenvalue) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of Variance) ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Cumulative %) และค่าความเที่ยง (α) ในแต่ละองค์ประกอบของ TAMS	65
4	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ และค่าความร่วมกัน (Communalities)	67
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อย่อยของกลุ่มอารมณ์หดหู่ กับคะแนนรวมของกลุ่ม และคะแนนรวมแบบทดสอบ TAMS	69
6	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อย่อยของกลุ่มอารมณ์ กระปรี้กระเปร่า กระฉับกระเฉง กับคะแนนรวมของกลุ่ม และคะแนนรวม แบบทดสอบ TAMS	70
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อย่อยของกลุ่มอารมณ์ เครียดและสับสน กับคะแนนรวมของกลุ่ม และคะแนนรวมแบบทดสอบ TAMS	71
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อย่อยของกลุ่มอารมณ์เหนื่อยล้า กับคะแนนรวมของกลุ่ม และคะแนนรวมแบบทดสอบ TAMS	72
9	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อย่อยของกลุ่มอารมณ์โกรธ กับคะแนนรวมของกลุ่ม และคะแนนรวมแบบทดสอบ TAMS	72
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของแต่ละกลุ่มอารมณ์ กับแบบทดสอบ TAMS ทั้งฉบับ	73
11	ค่าดัชนีความเหมาะสมของโมเดลการวัดของแบบทดสอบระดับอารมณ์ TAMS	75
12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของแต่ละองค์ประกอบ และ คะแนนรวมแบบทดสอบ TAMS กับผลการแข่งขัน (Result) และการรับรู้การ แสดงความสามารถของตนเอง (Perception of Performance; PP)	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 แบบประเมินผลระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทย.....	77
14 แบบทดสอบระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทย.....	86
15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อย่อยแต่ละข้อของแบบทดสอบ TAMS.....	110

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แบบวัดความรู้สึกในการแสดงความสามารถ.....	42
2 ขั้นตอนการวิจัย.....	45
3 กราฟสกรี้ระหว่างค่าไอแกนและอันดับที่องค์ประกอบของแบบทดสอบ ระดับอารมณ์ของนักกีฬาไทย.....	65